

DE BELASTINGEN EN DE BURGERPARTIJEN

Den 30 Mei 1883, stemde de liberale Kamer, op voorstel van minister Graux, de volgende belastingen:

Rechten op den koffie, de 100 kil.	30 fr.
Niet gefabriceerde tabak, »	100 fr.
Gefabriceerde tabak, »	300 fr.
Cacao, »	55 fr.
Brandewijn van 50 graden, de 100 liters	100 fr.
Gekristalliseerd azijnzuur, id.	12 fr.

De katholieken hebben moord en brand geschreeuwd tegen deze belastingen en pas waren zij, in 1884, aan het schotelken, of zij stemden de volgende **vermeerderingen** van belasting:

1. Op den tabak voor het bedrag van 6005 duizend franks.
2. Nieuwe accijnzen op den alkohol voor twee miljoen franks.
3. Inkomrechten op het vee, voor vier miljoen franks.
4. Vergunningsrecht op de herbergen, dat ook vier miljoen opbrengt.

Te samen omtrent 11 miljoen nieuwe belastingen hebben wij te danken aan de klerikalen en 23 miljoen voor de liberalen.

En aan hebben die twee rijke menschenpartijen met die miljoenen gedaan?

Zij hebben gestemd:

Vermeerdering der burgerlijke en militaire pensioenen — die werkmannen en boeren missen — voor	1 miljoen fr.
Vermeerdering der gendarmen	900 duizend fr.
Inrichting van het landbouw-, beroeps- en kunstonderwijs	400 » fr.
Inrichting van een 3 ^{en} zeedienst tusschen Oostende en Dover	570 » fr.
Vermeerdering der renten te betalen door het klimmen van 's lands schulden	11 1/2 mill. fr.

Zoo van de 14 1/2 miljoen der nieuwe belastingen is er schier niets gegeven aan werkmannen en boeren.

De 400 duizend franks voor landbouw- en beroeps-onderwijs zijn voor een deel besteed om zonen van burgers goede plaatsen van landbouwingenieurs en wandelende leerders te geven.

Eenige duizenden franks van het een miljoen der pensioenen zijn gegaan aan de kleine staatsbedienden en gekwetste soldaten, de groote overschot aan de groote bollen.

En al de rest is voor de rijken en hunne knechten.

900 duizend franks voor meer gendarmen, die in ons schieten.

570 duizend franks voor een nieuwen zeedienst Dover-Oostende, waar de rijke en groote burgers alleen van profiteeren en aan drijvende paleizen worden besteed.

11 1/2 miljoen aan renteniers, die voor een groot deel luie vadsigaards zijn, die niets doen dan ons de ooren afvreten.

Werklieden en boeren, gij ziet nu hoe de rijken omspringen met uwe zuur gewonnen centen, want 'tis gij die al de belastingen betaalt.

Stemt dus tegen liberalen en katholieken, die anders niet doen dan met de vrucht van uwen arbeid de rijke nietsdoeners vet mesten.

Brief van den Bond Moyson

Vriend Opsteller,

In den catechismus *De Ware Socialist*, zeggen de zwarte dompers dat wij de katholieke werklieden uit hunne ziekenbeurzen gejaagd en beroofd hebben van hun geld dat zij, voor geval van ziekte of werkgebrek ingelegd hadden.

Dit is gelogen en wij dagen de lasteraars uit één werkmann aan te halen, die verjaagd werd om zijne christelijke gedachten of wiens geld werd geroofd. In den *Bond Moyson* zijn honderde werklieden die regelmatig ter kerk gaan.

Maar wij verstaan goed de woede der rijke katholieken, met wiens geld die catechismus wordt uitgegeven.

Eenige jaren geleden bestonden te Gent vele kleine ziekenbeurzen, die op verre na zoovele voordeelen niet gaven als de *Bond Moyson* nu en daarbij, bij eene erge smetziekte, met den dood waren bedreigd.

De verstandige lieden der gentsche ziekenbeurzen die zagen dat de rijke menschen hun geld bijeen legden, niet om veel kleine fabrieken te maken, maar om eene groote te bouwen en daarmede beter te kunnen concurreren, zagen dat de werklieden 't voorbeeld der rijke menschen moesten volgen en van hunne zwakke ziekenbeurzen ééne groote moesten maken, dit hen veel meer voordeelen zou hebben geschonken, gelijk het nu waarlijk het geval is.

De verstandige werklieden hebben dit gedacht bij hunne medeleden der ziekenbeurzen verdedigd, en dit vond zooveel bijval, dat meeste ziekenbeurzen, waarin het voorstel werd gedaan, dit met overgrote meerderheid aannamen. In al de maatschappijen werd er gediscuteerd en eerlijk gestemd en de meerderheid was overal zonder dwang, maar door de redeneering verkregen.

Op die eerlijke wijze kwam de *Bond Moyson* tot stand.

De papen, die maar altijd trachten, hetzij de werklieden te verdeelen, of hunne krachten in kleine groepjes te verbrokkelen, waren natuurlijk woedend daarover en begonnen te schelden en te brieschen dat wij met het geld der werklieden gingen wegloopen.

Maar bij de werklieden dreef het gezond verstand boven en de *Bond Moyson* werd gesticht.

De woede der papen steeg ten top, wanneer de *Bond Moyson* zich openlijk socialist verklaarde en meedeed in den politieke strijd der werklieden.

Vroeger hadden de katholieke en liberale burgers, die als voorzitters of anderszins van de werklieden-ziekenbeurzen deel maakten, het kunnen verkrijgen dat in de reglementen dier beurzen, stond vermeld, dat zij zich met geen politiek bemoeiden.

Zoo bleven de rijken alleen meester van 's lands bestuur en van 's lands gelden.

Langzamerhand zagen de werklieden het verkeerde dezer handelwijze in.

Zij redeneerden als volgt: Kan een werkmensch ziek worden door eigen onvoorzichtigheid, hij wordt het meest ziek door slecht of weinig voedsel, langdurigen, zwaren arbeid in ongezonde werkhuizen, door flauwte ontstaan door lange weken werkgebrek en andere oorzaken meer.

De ziekenbeurzen dragen daar de gevolgen van; haar getal zieken vermeerderd, de duur der ziekte verlengt en zoo betalen de ziekenbeurzen voor de gevolgen der uitbuiting van de armen door de rijken, wat onrechtvaardig is.

Zoolang de werkuren zoo groot blijven en de ellende niet vermindert, zullen de ziekenbeurzen altijd meer en meer achteruitgaan.

De verstandige leden der ziekenbeurzen zagen in dat de toestand der werklieden niet zou verbeteren, zoolang de werklieden zelf de wetten in het land niet zouden geven, omdat de bazen, als zij mogen doen wat zij willen, tegen elkander altijd concurrentie voeren op den rug hunner slaven.

Daaruit volgde dat de leden der ziekenbeurzen zeiden: Wanneer het getal zieken maar kan afnemen door betere wetten, dat die wetten maar kunnen gemaakt worden als de werklieden kiezer zijn, zoo hebben de ziekenbeurzen alle belang mede te helpen tot het verkrijgen van het kiesrecht voor werkmannen en werkvrouwen.

De *Bond Moyson* vond dit juist, deed aan de politiek mede, sloot zich bij de socialistische partij aan, sloeg heel het plan in duigen, die de burgers op de ziekenbeurzen hadden gebouwd en van daar hunne woede, hun schelden en lasteren.

Vreezende dat heel de werkliedenklasse hun ging ontsnappen, zoo hebben de papen al gauw groote ziekenbonden trachten te stichten en daarvoor groote sommen gestort, die zij op onzen arbeid stelen.

Eenige ongelukkige werklieden, door misverstand misleid of door dwang verplicht, hebben zich laten medeslepen, maar wij zijn overtuigd dat zij nu weten waar hêt paard gebonden staat en zij op 1° oktober allen voor de socialistischen zullen stemmen in afwachting dat zij allen lid van den *Bond Moyson* worden.

Wat hebben de rijken voor de werklieden gedaan?

De volgende petitie werd in 1833 door de gentsche fabriekwerkers aan de regeering gestuurd.

Verandert de datums en eenige kleine bijzouderheden en hetzelfde verzoekschrift is heden nog zoo waar als over 60 jaar.

Dat bewijst dat de rijken die zoolang over alles meester zijn geweest, niets, volstrekt niets voor de werklieden hebben gedaan.

En nochtans waren ze braaf, verduidelig en christelijk die arme dutsen, zooals het verzoekschrift genoegzaam aantoonst.

PETITIE

DER GENTSCHEN FABRIEKWERKERS

Aan de Kamer der Volksvertegenwoordigers.

Volks-VERTEGENWOORDIGERS,

Een niet veragtelijk deel van het Belgisch volk, de werklieden, nemen tot U. hunnen toevlugt.

Wij hebben lange gezweven: wy hebben lange hoop en geduld gehad, maar het is nu te verre gekomen: gedurende de dry nu gepasseerde jaren hebben wy maanden lang zonder werk geweest, of wy hebben maer een deel van den dag mogen werken: daer en boven is den loon van vele van ons merkelyk verminderd.

'T gevolg daer van is geweest dat wy eerst hebben moeten verkoopen of in de berghuizen verpanden onze zondag-kleederen en andere kleyne huys-catheylen, daarna de stove en den koperen kok-ketel, en eyndeling de wolle sargie, het deksel van vrouw en kinderen.

En nu dat wy niets meer te verkoopen of te verpanden hebben, vallen wy zonder werk! Ja, Volks-vertegenwoordigers, zonder werk en dus zonder brood! want onzen schralen dagloon is het eenigste wat wij nog ter wereld bezitten.

Wel weten wy dat eenige groote heeren, die in schoone huizen wonen, opene tafelen houden, en alle de levens-wellusten genieten misschien den armen werkmann zullen willen doen verstooten, ja zelfs met zijn ongeluk zullen den spot dryven, maer gy zult-ze niet aenhooren, want gy zyt waere vaderlanders, en wy hebben trouw in uwe vaderlandsliefde.

Waer uyt ons ongeluk gekomen is weten wy niet.

Waarmede en door welke middelen wy te helpen zyn en weten wy ook niet.

Maer 't geen dat wy wel weten dat is: Dat wy niet meer zien vertrekken, gelyk voortyds de zwaer geladene wagens, de zeeschepen met welke onze waren naer vreemde landen, naer verre gelegene overzeesche gewesten, vervoerd wierden.

'T gene dat wij ook wel weten, om 't zelve dikwijls van onze medegezellen die in vreemde landen geweest zyn, te hebben gehoord, dat is: Dat in Vrankryk, nog in Engeland, nog in Pruyssenland geene elle vlaemsch katoen, of andere Belgische waeren te zien is; dat aldaer niets dan inlandsche kleeding gedraegen worden.

Daer wy in tegendeel met onze oogen zien dat de wynkels van Vlaenderen vol gepropt zyn met Engelsch, Fransch en Zwitsersch goed.

En dan vraegen wy: waerom doet men niet hier gelyk in Vrankryk, gelyk in Engeland, gelyk in Pruyssenland, alwaer de fabrieken in handel bloien?

Vergeeft het ons, Volks-vertegenwoordigers, dat wy, ongeleerde werkmenschen, U. onze gedachten zoo vrymoediglyk mededeelen; en al ware het zoo dat wy ons zouden kunnen vergissen nopens de middelen op de welke wy kunnen geholpen worden, denkt tog niet te min dat wy ongelukkig zyn, en aenhoord onze klagen.

Wy vraegen niets als werk: en dat kunt, dat zult gy ons verschaffen. Leven, en dus werken moeten wy, want bedelen gaan en kunnen nog willen wy niet. Ons gemoeid is daer toe te eerlyk, onze werkzaeme armen zyn daer toe nog te kragtig.

Daer om helpt ons in den nood, en wy zullen met vrouw en kinderen God bidden dat hy U. ook in den nood moge bystaen,

Volgen 9731 handteekens

Schanddaad van Peereboom

De staatsbedienden hadden besloten Zondag toekomende te Brussel, op eene openbare vergadering, de Brusselsche kandidaten voor de Kamer uit te noodigen, hun gedacht te willen zeggen over de verbetering, die aan het lot der staatsbedienden moest gebracht worden.

De bedienden hadden hun woord gegeven niet toe te juichen, voor gelijk welken kandidaat, en niet te spreken.

Minister Peereboom komtper omzendbrief, de bedienden die naar de meeting gaan, met strenge straf te bedreigen.

Staatsbedienden, jaagt dien inkwisteur de deur uit, op 14 October.

Liberales Werklieden!

Liberales kleine handelaars en burgers, hutsen u tegen de samenwerkende maatschappijen op. En nochtans heeft de liberale partij het eerst te Gent de samenwerking geprediat.

In 1867 en 1868 hebben de liberales bladen, *Journal de Gand*, *Siad Gent*, *Beurzen-courant*, *Gentsche Mercurius* en anderen, de Samenwerkende Maatschappij, die een knuidenierswinkel in de Houtstraat en later op de Lieve had, openlijk verdedigd en aangepredikt.

M. Laurent, de gekende liberalespaarprediker, schreef in zijn werk: *Samenspraken over het Sparen*, bladz. 77, het volgende:

Het sparen en het genootschap tot aankoop van levensmiddelen.

Gesprek tusschen eene onderwijzers en volwassene leerlingen.

De meesteres. — Waar koopt gij uw brood, Maria?

De leerlinge. — Bij den bakker, die op den hoek onzer straat woont.

De meesteres. — Doet hij goede zaken?

Dr leerlinge. — Ja, Mevrouw. Hij had riets, zegt men, toen hij trouwde, en nu is hij eigenaar van zijn huis, en daarenboven heeft hij veel geld in zijn handel.

De meesteres. — En bij wie koopt gij uwe kolen?

De leerlinge. — Wij nemen ze in 't klein in den winkel.

De meesteres. — 't Is ongetwijfeld daar ook dat gij koffie, suiker en boter koopt?

De leerlinge. — Ja en nog andere dingen meer. Men verkoopt daar alles wat de werklieden noodig hebben.

De meesteres. — Doet de winkelier ook zulke goede zaken als uw bakker?

De leerlinge. — Nog betere, geloof ik. Hij verkoopt veel, en men zegt dat hij veel wint op alles wat hij verkoopt.

De meesteres. — Zoudt gij niet verheugd zijn, gij en alle mijne leerlingen, indien ik u het middel gaf om zelve de winsten te doen welke nu de winkeliers verwezenlijken?

De leerlingen. — Ja zeker; maar hoe is dat mogelijk? Wij zouden zelve moeten winkeliers worden; en ware iedereen koopman, wie zou dan koopen?

De meesteres. — Neen, ieder uwer kan geen winkel openen. Maar gij kunt u verenigen om levensmiddelen aan te koopen en ze te verkoopen. Op die wijze zoudt ge verkoopers en ten zelden tijde koopers zijn, en gij zoudt als verkoopers eene winst doen op alles wat gij koopt.

Het Vaderland van Donderdag 27 Juli 1893 zegt:

« Zoo getrouw en onpartijdig mogelijk heeft 't *Vaderland* aangehaald wat er zooal door sommige personen tegen de samenwerking wordt ingebracht. Hun bijzonderste argument is dat de samenwerking den kleinhandel doodt en dat de kleinhandel zelf in handen is van personen die grootendeels tot de werkersklas behooren. Ja, maar zij verliezen uit **het oog dat niemand meer tot de vorming van werkerscoöperatieven heeft medegewerkt dan de kleinhandel door de misbruiken waaraan deze zich overgeleverd heeft.**

» Wij zouden de vraag kunnen stellen aan de werklieden, die uit goedhartigheid hunne broeders van den kleinhandel geen nadeel willen berokenen: **was de kleinhandel altijd zoo nauwgezet tegenover de arme werkersklas en zijn zij niet talrijk, de gevallen waarin hij, de gemeenste koopwaren leverde, de grootste winsten zocht te**